

EDUKACJA
WŁĄCZAJĄCA

Reka
w reke

Edukacja włączająca – przyszłość polskiej edukacji

Edukacja włączająca to jeden z najczęściej powtarzanych terminów dotyczących zmian w polskiej szkole. Co on jednak oznacza? Jest to taka organizacja pracy w szkołach i placówkach edukacyjnych, dzięki której stają się one miejscami dającymi możliwość nauki i rozwoju każdemu uczniowi – niezależnie od problemów, z jakimi się boryka. Edukacja włączająca to nie „projekt przyszłości”, ale wykorzystanie dotychczasowego dorobku polskiej oświaty do udzielenia trafnej odpowiedzi na wyzwania współczesnego świata. Warto wiedzieć o niej więcej

Co to jest edukacja włączająca?

To model kształcenia i wychowania, którego celem jest zwiększenie szans edukacyjnych wszystkich uczniów. Jest to dążenie do tego, aby szkoła była dostępna, a więc pozbawiona barier (nie tylko architektonicznych), i aby wspierała rozwój i naukę każdego dziecka. Należy zadbać o możliwość uczenia się w swoim miejscu zamieszkania wspólnie z rówieśnikami z sąsiedztwa. W szkole każdy powinien czuć się dobrze i bezpiecznie, a kiedy jest to potrzebne – jak najszybciej otrzymać wsparcie. Kiedy mówimy o każdym dziecku, mamy na myśli zarówno te dzieci, które nie mają większych problemów z nauką, i te z niepełnosprawnościami, jak i wyjątkowo uzdolnione.

Dlaczego edukacja włączająca jest tak ważna?

To taki system nauki, który nie wyklucza nikogo, włącza każdego ucznia w środowisko szkolne, dociera do wszystkich i daje szansę na zdobycie kompetencji, które pozwolą radzić sobie w dorosłym życiu.

Chodzi o to, by wyposażać dzieci w umiejętności pozwalające im na pełnowartościowe uczestnictwo w życiu szkolnym, ale także kulturalnym czy zawodowym w przyszłości. Umożliwia zatem stworzenie świadomego, włączającego społeczeństwa, które rozumie, że różnorodność to jego siła, a nie ograniczenie.

Jak to zrobić?

Budowanie szkoły przyjaznej wszystkim uczniom wymaga zarówno odpowiednich przepisów, jak i wspierania działań szkoły przez różne instytucje. W edukacji włączającej tak planuje się rozwiązania organizacyjne i sposób finansowania, aby szkoła mogła skutecznie pracować z uczniami z różnymi potrzebami, mieć możliwość ciągłego rozwijania swojej działalności i podnoszenia jakości nauczania.

W praktyce szkolnej polega to na odpowiednim przygotowywaniu programów nauczania oraz takim sposobie prowadzenia lekcji, a także oceniania, żeby każdy uczeń miał szansę na rozwijanie swoich możliwości, mocnych stron i uzdolnień. Aby to zapewnić, nauczyciele i specjaliści zatrudnieni w szkole współpracują ze sobą, a także z rodzicami uczniów, aby jak najlepiej zorganizować naukę dla wszystkich dzieci, zapobiegać trudnościom w nauce i zachowaniu, a kiedy takie problemy wystąpią – znaleźć sposób na ich szybkie i skuteczne rozwiązanie.

Oznacza to potrzebę ciągłego rozwijania programów kształcenia i doskonalenia nauczycieli, specjalistów i kadr zarządzających, ale także prowadzenia

badań metod pracy z uczniami i wspierania ich rozwoju. Konieczne jest też usprawnianie systemu wsparcia dzieci, uczniów, rodziców i nauczycieli, z wykorzystywaniem istniejących możliwości, nie tylko w sektorze edukacji, ale także zdrowia i pomocy społecznej.

Edukacja włączająca kiedyś i dziś

Czy to nowa koncepcja? Edukacja włączająca nie jest pomysłem pionierskim, ale cały czas udoskonalaną organizacją systemów oświaty, realizowaną od wielu lat w krajach na całym świecie, w tym w Polsce. Podwaliny włączenia w edukacji biorą swój początek w podpisanej (również przez Polskę) w 1994 roku tak zwanej „Deklaracji z Salamanki”, której celem było wyrównanie szans wszystkich osób uczących się i takie dostosowanie warunków nauki, by odpowiadały one na potrzeby dzieci o różnych predyspozycjach. Chociaż edukacja włączająca w Polsce nie jest jeszcze powszechna, to możemy korzystać z cennych lekcji i doświadczeń innych krajów, wyników badań naukowych oraz praktyki polskich przedszkoli i szkół.

Komu idzie najlepiej? Dużymi sukcesami we wprowadzaniu edukacji włączającej może pochwalić się między innymi Portugalia, w której według raportów już 87% uczniów z niepełnosprawnościami uczęszcza do dostosowanych do ich potrzeb szkół ogólnodostępnych. Należy wspomnieć również o krajach skandynawskich oraz USA, w których system oświaty wspierany jest przez wyspecjalizowaną kadrę medyczno-socjalną oraz system przepływu informacji. Jak jednak wskazuje Europejska Agencja do spraw Specjalnych Potrzeb i Edukacji Włączającej, sposoby realizacji założeń edukacji włączającej mogą być różne w poszczególnych krajach, ponieważ uwzględniają ich własne uwarunkowania społeczno-kulturowe. Można z tych doświadczeń korzystać, doskonaląc swój własny, krajowy system edukacji włączającej.

Chodzi o mądrą współpracę między podmiotami działającymi na rzecz edukacji, zdrowia i wsparcia rodziny i jak najlepsze wykorzystanie zasobów, co przełoży się na kompleksowe wsparcie dzieci i uczniów i docelowo ich dobre radzenie sobie na przyszłym rynku pracy i ogólne zadowolenie z życia. Edukacja włączająca niesie korzyści dla wszystkich, stanowiąc – niepodważalnie – przyszłość polskiej edukacji.

Działanie jest współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój oraz budżetu państwa.

EDUKACJA
w zasięgu ręki

Sprawdź na: www.edukacjawzasieguarki.pl